

Ξανδρος ἐπλάσθη εὐαίσθητος, ὅλος ἔρωτος, ὅλος ἀγάπῃ· ἡ Ἑλένη ἐπλάσθη ὠραία, εὐφυής, πλήρης προτερημάτων, ἀλλ' ἀναισθητος καὶ σκληρὰ. Ἐν μιᾷ τῶν ὀλεθριωτάτων ἐκείνων συναντήσεων, αἵτινες ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῆς κατόπιν ζωῆς, ὁ Ἀλέξανδρος εἶδε τὴν Ἑλένην, — ἐκεῖνος ζωηρὸς καὶ εὐχαρὶς δεκαοκταέτης νεανίας, ταύτην ὠραϊαν καὶ σεμνὴν δεκαεξαετίδα κόρην, — καὶ τὴν ἠγάπησε διὰ τοῦ εἰλικρινεστέρου, τοῦ ἀγνωστότερου, τοῦ διακαεστέρου ἔρωτος, τὸν ὅποιον ἐνέκλεισάν ποτε ἀνθρώπινος στήθη. Ἡ νεανὶς δὲν ἀνταπεκρίθη, ὡς συνήθως αἱ νεανίδες δὲν ἀναγνωρίζουσιν οὐδ' ἐκτιμῶσι τὸν ἀληθινὸν ἔρωτα· δὲν ἠγάπα ἐκείνη τὴν μονοτονίαν· ἤθελε νὰ παίξῃ μὲ τὸν μὲν, νὰ προσποιητῇ ὅτι ἀγαπᾷ τὸν δέ, νὰ θυμῶνῃ τὸν τρίτον, ν' ἀστεϊάζεται μὲ τὸν τέταρτον — κόρη τῆς ἐποχῆς καὶ αὕτη ἡ σεμνή.

Θεέ μου! τί κακὸν τῇ προϋξένουν οἱ βαθεῖς καὶ μελαγχολικοὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου ὀφθαλμοί!... Εἶρων τύχη! Αὕτη καὶ οὐχὶ ἐκείνη ἔπταιε! Νὰ πεμφθῇ εἰς τὸν κόσμον ὠραία καὶ ἄθωα ὡς ἄγγελος, ἀνάπτουσα ὀλεθρίας φλόγας εἰς τὰς νέας καρδίας, αὕτη ὄργανον καταστροφῆς, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ!

Παρήλθον ἔτη πολλά· ὁ Ἀλέξανδρος ἐξηκολούθει ἀγαπῶν, κλαίων καὶ ἱκετεύων. Ἄλλ' εἰς μάτην· ἡ κόρη ἐκώφευε καὶ περιεφρόνει. Ὅτε δ' εἰς νέος πλούσιος καὶ εὐγενὴς τὴν ἐζήτησε παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς εἰς γάμον, ἐκείνη μετὰ μεγίστης εὐχαριστήσεως ἔδωκε πλήρη τὴν συγκατάθεσίν τῆς, οὐδ' ἀναλογιζομένη κἂν ὅτι τὸ καὶ τῆς ἐκείνου θὰ συνέτριβε μίαν ὑπαρξίν, ὡς σφοδρὸς τυφὼν οὐρανόμηνες δένδρον.

Βλέπετε ἤδη ὅ,τι σὰς εἶπον· ἡ ἱστορία μου εἶνε κοινότατη. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἀντέστη εἰς τὸ δεινὸν κτύπημα· δὲν ἐξεδήλωσε μὲν τὴν θλίψιν του, ἀλλὰ τὴν ἐνέκλεισε καρτερικῶς εἰς τὰ στήθη του. Ἡ θλίψις μέσα ἐκεῖ ἐγκλεισθεῖσα προϋξένησεν ἐρημίας καὶ καταστροφῆς· ὁ Ἀλέξανδρος ἐγένετο φθισικός, καί... μετ' ὀλίγον ἀπέθνησκει.

**

Οἱ χαρμόσυνοι κώδωνες καὶ τὰ τηλεβόλα τοῦ μεγάλου Σαββάτου εὗρον τὴν δυστυχῆ μητέρα κλαίουσαν σιωπηλῶς καὶ κρυφίως παρὰ τὴν κλίνην τοῦ ἀσθενοῦς υἱοῦ τῆς.

Ὁ ἰατρὸς εἶπεν ἤδη ὅτι τὴν νύκτα ἐκείνην θάπέθνησκε· καὶ δὲν εἶχον μὲν ἀνακινῶσαι τίποτε εἰς τὴν μητέρα, ἀλλ' ἐκείνη — τίς οἶδεν ὅφ' ὁποίου μυστηριώδους προαισθημάτων ψυχῆς μητρικῆς, ἐνισχυθέντος ὑπὸ τῆς πολλῆς ἀθυμίας, ἥτις ἐπεσκίασεν ὅλων τὰ μέτωπα καὶ ὑπὸ τινων κρυφομιλιῶν, — δὲν ἐβράδυνε νὰ νοήσῃ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς, ἥτις ἔμελλε μετ' ὀλίγον ὡς κερκυνὸς ἐπὶ τοῦ οἴκου τῆς νὰ ἐνσκήψῃ.

Καὶ ἔκλαιεν!

Ὅχι ὅμως ἐντελῶς ἀπελπίς· εἰς τὴν αἰμάσσουσαν καρδίαν τῆς, ἐκεῖ εἰς τὸ σκοτεινὸν βάθος, ὑπέφωσκε τελευταία ἐλπίς... Ὡ, ἡ χάρις τοῦ ἀναστάντος Σωτῆρος κατὰ τὴν αὐριανὴν ἡμέραν, δὲν θάπηξαι ἴσως νὰ κατέλθῃ μέχρι τοῦ μελαγχολικοῦ δωματίου τοῦ προσφιλοῦς τῆς ἀσθενοῦς!...

Αἶφνης ὁ Ἀλέξανδρος ἠνέφξε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ προσεῖδε τῇ μητρὶ του. Αἶγλη χαρᾶς ἐπεχύθη ἐπὶ τοῦ ὤχρου προσώπου του, καὶ διὰ φωνῆς ἡρέμου ἀλλ' ἀσθενοῦς,

— Μητέρα, δὲν θάποθάνω ἀκόμη, δὲν εἶν' ἔτσι; τὴν ἠρώτησε.

— Ὅχι, παιδί μου· τ' εἶν' αὐτὰ τοῦ λέγεις; Σιωπᾷ! ἀπήντησεν ἡ μήτηρ.

— Ναί· δὲν θὰ ἀποθάνω· θὰ ζήσω καὶ αὐριον νὰ κάμω Πάσχα... τὸ τελευταῖόν μου Πάσχα, μητέρα· ἴσως μοῦ φέρεי καλὸ.

— Τὸ Πάσχα θὰ σοῦ φέρῃ καλὸ, Ἀλέξανδρέ μου, μὴ λὲς τέτοιαι λόγια.

Καὶ τὸν ἠσπᾶσθη.

— Θὰ μοῦ φέρῃ καλὸ! ἐπανέλαβεν ἐκεῖνος ἀντασπαζόμενος τὴν μητέρα του.

Καὶ ἔκλεισε πάλιν τοὺς ὀφθαλμούς, σκεπτόμενος ἐκείνην.

**

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν! Δεῦτε ἀδελφοὶ περιπτυνώμεθα!

Καὶ περιπτύσσονται ἀλλήλους οἱ Χριστιανοί, καὶ ἀσπάζονται, καὶ χαρὰς δάκρυα χύνουσι, καὶ ἄδωσιν ἐν χορῷ, καὶ εὐθυμοῦσι, καὶ διασκεδάζουσι...

Τοῦ ἱκτροῦ ἡ λυπηρὰ προφητεία δὲν ἐπληρώθη. Ὁ Ἀλέξανδρος ζῇ ἀκόμη· ἀλλ' οἱμοί! διέρχεται τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως κατακείμενος ἐπὶ τῆς ἐπιθανατίου κλίνης. Ἀπὸ τῆς ἐπιθανατίου κλίνης, περικοιτούμενος ὑπὸ τῶν ὠχρῶν καὶ δακρυόντων προσώπων τῶν οἰκείων του, ἀκούει ἔξω τοὺς γέλωτας καὶ τὰς φωνὰς καὶ τὸν θροῦν τῶν φιλημάτων! Ζῇ καὶ διέρχεται τὸ Πάσχα, τὸ τελευταῖόν του Πάσχα, τὸ Πάσχα ἐκεῖνο ὅπερ ἐλπίζει ὅτι θὰ τῷ φέρῃ καλόν. Μίαν ἡμέραν ἀκόμη τῆς οἰκτρᾶς ζωῆς του τὴν κρατεῖ, νομίζει, διὰ τῶν ὀδόντων του, ὑπερβαίνων, θεῖα συνάρσει ἴσως, τὸ ὄριον ὅπερ τῷ ἔταξεν ἡ ἐπιστήμη.

Τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως δὲν ἀποθνήσκουσι.

Ναί· ἀλλ' αὐριον δὲν θὰ ᾔνε πλέον Πάσχα καὶ θάποθάνῃ. Τὸ εἰξεύρει· δὲν τὸν μέλλει ὅμως! Τοῦλάχιστον νὰ τὴν ἐβλεπε διὰ τελευταίαν φορὰν ἀποθάνῃ νύχταρηστος!

Ἐν τούτοις ἡ μήτηρ ἐλπίζει εἰσέτι περὶ ζωῆς. Σήμερον δὲν κλαίει, ἀλλὰ προσεύχεται.

**

Ὁ ἥλιος βαίνει βραδύς πρὸς τὴν δύσιν του, δίδων οὕτω τὸ τέλος τῆς λημπτᾶς ἡμέρας τῆς Ἀναστάσεως. Αἱ τελευταῖαι ἀκτίνες του φωτίζουν δι' ἐρυθροῦ φωτὸς τὰς ὠχρὰς ὕαλους τοῦ παραθύρου. Ὁ Ἀλέξανδρος ὑπτίος ἐπὶ τῆς κλίνης, κρατῶν ἀνεγερμένην τὴν κεφαλὴν διὰ τοῦ προσκεφαλαίου, προσηλωτὶ ἐπὶ τοῦ παραθύρου ἀπλανεῖς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ θαυμάζει διὰ χιλιόστην φορὰν τὴν ὠραίαν θέαν.

Τὸ φρούριον, τὸ ἀρχαῖον ἐνετικὸν φρούριον, μὲ τὰς χρυσὰς ἐκ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου ἐπάλξεις του, μὲ τοὺς ῥομαντικούς οἰκίσκους του, ὀρθοῦται ἀπώτατα ἐνώπιόν του· κάτω, ἀλλὰ μακρὰν, ἀπλοῦται κυανὴ καὶ γαληνία ἡ θάλασσα, μὲ τὰ πλοῖα

τῆς σηματοστόλισται· καὶ σχεδὸν ἀπέναντι, πλησίον, πολὺ πλησίον, ἐγείρεται οἰκία μεγαλοπρεπῆς, μὲ ὄψιν ἐορτάσιμον, τῆς ὁποίας τοὺς ἐξώστους καὶ τὰ παράθυρα ἔχουσιν καταλάβει σοβαρὰ δέσποιναι καὶ χαρίεσσα δέσποινίδες, περιεργαζόμεναι τοὺς διαβάτας καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς πομπὰς, τὰς ἐκάστοτε παρελαυνούσας.

Καὶ ὁ ἥλιος δύει ὀλοέν.

Αἶφνης ὀπτασία γλυκυτάτη προβάλλει πρὸ τῶν ἐκθάρβων τοῦ ὀφθαλμοῦ. Εἰς ἓνα τῶν ἐξωστῶν τῆς ἀπέναντι τοῦ οἰκίας ἐξέρχεται συμπαθὴς καὶ χαρίεσσα νέα γυνή, μέσῳ χορείας ὁμιλήκων τῆς, ὣν ὑπερέχει κατὰ τε τὴν ὠραιότητα καὶ τὴν χάριν. Εἶνε, νομίζεις, νύμφη, θεὰ μὲ τὴν συνοδίαν τῆς. Καί, Θεέ μου! πόσον ὁμοιάζει μὲ ἐκείνην! Ἀλλὰ... εἶνε αὕτη ἡ ἰδίᾳ, ἡ σκληρὰ ἐκείνη Ἑλένη, ἐκείνη δι' ἣν ἀποθνήσκει ὁ δυστυχὴς, ἀπαθὴς καὶ ἀφροντὶς γελῶσα, ὡς ἐὰν δὲν ἐπέπρωτο νὰ ἐκλείψῃ μετ' ὀλίγον μίαν ὑπαρξίν, διὰ μίαν τῆς λέξιν.

Καὶ ὁ Ἀλέξανδρος τὴν βλέπει ἐν ἐκστάσει.

Ἔτος ὀλόκληρον καὶ πλέον ἔχει νὰ τὴν ἴδῃ, καί, σύμπτωσις θαυμαστή, δάκτυλον θεῖον ἐμφαίνουσα, τὴν φέρει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς ζωῆς του!

Καὶ θερμαίνεται ἡ καρδίᾳ του, καὶ ἀναζωπυροῦται ὁ ἔρωτος του, ὁ ἔρωτος ἐκεῖνος, ὅστις μετὰ πόνου πλέον ἔμενεν εἰς τὰ ἐρείπια, τὰ ὁποῖα ἐντὸς τοῦ εἶχεν ἀφίσει ἡ θλίψις. Διὰ τοῦτο λοιπὸν εἶχε ζήσει μίαν εἰσέτι ἡμέραν, καὶ τοῦτο τὸ κελὸν τῷ ἐπεφύλασσε τὸ Πάσχα.

Βλέπει, ἀλλὰ δὲν βλέπεται· ὁσάκις ἡ Ἑλένη στρέφει τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὰς ὕαλους τοῦ κλειστοῦ παραθύρου δὲν βλέπει ἢ τὸν σαπφειρίνον θόλον τοῦρανοῦ, ἀντανακλόμενον ἐκεῖ, μὲ τ' ἀραιὰ του νέφη, τὰ χρυσούμενα ὑπὸ τῆς δύσεως. Τὸ βάθος τοῦ δωματίου δὲν φαίνεται, διότι ἡ ἀντανάκλασις τῶν ὕαλων δὲν ἀφίνει· καὶ γελῶσα ἐκείνη δὲν σκέπτεται κἂν ὅτι ὁ πέπλος, ὅστις τῇ ἀποκρύπτει οἰκτρὰν θέαν, ἔχει παραδόξως τὸ αὐτὸ ἀκριβὲς χρῶμα τῶν γλαυκῶν ὀφθαλμῶν τῆς· διότι, ὅ,τι βλέπει δὲν εἶνε ἀόπτρον.

Ὁ ἥλιος ἔδυσε· τὸ σκιόφως ἐπῆλθεν· ἡ ὀπτασία διελύθη. Ἀ! τώρα μάλιστα ὁ Ἀλέξανδρος ἀποθνήσκει νύχταρηστος.

**

Ἡ ἐπομένη ἡμέρα δὲν εἶνε πλέον Πάσχα. Ἐπὶ τῆς κλίνης ἐκείνης τοῦ θανάτου κεῖται ἀκόμη ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλ' εἰς τὰ στήθη τοῦ ἐρωτικοῦ θύματος δὲν πάλαι πλέον ἡ ταλαίπωρος καρδίᾳ.

Τὴν νύκτα εἶχεν ἀποθάνει!

Ἡ δυστυχὴς μήτηρ του προσεύχεται ἀκόμη, ἀλλὰ προσεύχεται ὑπὲρ τῆς ψυχῆς του.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Δ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΣΑΤΥΡΙΚΑΙ ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ
EIKONEΣ ΔΗΜ. Γ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ
Περὶ ἐκδόσεων: 1) Σχολάρχης καὶ ποιητής — 2) Τὸ σύνθημα — 3) Ὁ Κῆπος τοῦ Κλαυθμῶνος — 4) Οἱ ἀντιποδὲς — 5) Θάλασσα καὶ ἀνεμὸς — 6) Ἐπιταφίαι Φάλαξι — 7) Ὁ πρῶτος μου ἔρωτος· Τιμῶνται διὰ τὴν συνδρομὴν τῶν ἡμῶν λ.π. 60.